Občasník Základná škola Tbiliská Číslo: 1/2014-15

PRIPRAVILI SME PRE VÁS:

Zoznámme sa

Deň guinnessových svetových rekordov

Medzinárodný deň bez fajčenia

Svetový deň pozdravov

Alfred Nobel

Nobelova cena za mier

Vianočné zvyky a tradície

Plazy

Otvorené mysle

Čítanie sa nosí

Turistika kultúrou

Vážení čitatelia,

v tomto prvom čísle nového školského roka 2014/2015 sme pre vás pripravili staronové rubriky, v ktorých si dúfame nájdete niečo nové a zaujímavé. Do pozornosti vám dávame najmä 2 články našej pani učiteľky Mgr. Niny Vallovej, ktorá v jednom článku opisuje život Alfreda Nobela a ocenenie, ktoré nesie jeho meno a v druhom prináša fakty zo života plazov. V článku o vianočných tradíciách sú informácie o zvykoch slávených v rôznych častiach sveta.

Máme pre vás aj tip na skvelé knihy, ktoré si počas vianočného voľna môžete prečítať. Prvá hovorí o zámene dvoch chlapcov pochádzajúcich z dvoch spoločensky rozdielnych vrstiev, druhá o strastiplnom osude černochov v Amerike.

Zámenu osôb rieši aj náš filmový tip, ktorý bude odvysielaný aj v TV.

Dosčítania, milí čitatelia!

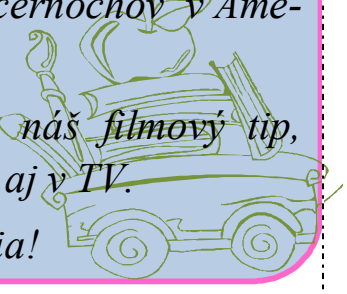

Redakčná rada

Zuzana Cibulčíková

Sofia Baloghová

Natália Harenčárová

Veronika Gašparová

Viktória Kováčiková

Nina Lackovičová

Michaela Závodská

Terézia Rajčanová

Bibiana Bystrická

Mgr. Nina Vallová

Všetci tí, ktorí by ste sa chceli nejakým spôsobom podieľať na tvorbe tohto časopisu, ste srdečne vítaní. Hláste sa so svojimi nápadmi, inšpiráciami u Mgr.Martiny Dilongovej.

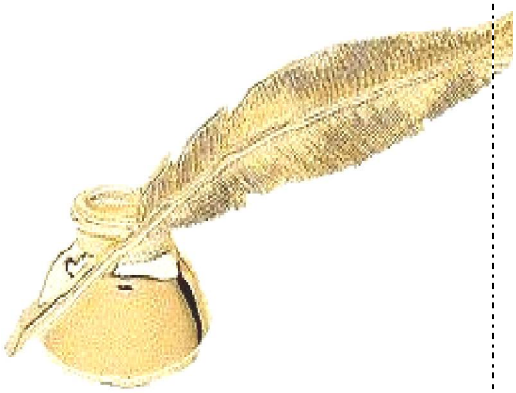

N nasledujúcom texte by sme vám chceli priblížiť trojicu žiakov, ktorí sú prispievateľmi do nášho školského časopisu. Uvedené informácie o sebe poskytli formou interview, na základe ktorého bola napísaná táto krátka, ale výstižná charakteristika ich osoby.
V nasledujúcich číslach časopisu budeme postupne zverejňovať charakteristiky ďalšich našich redaktorov.

Viktória Kováčiková

12 rokov

Má jednu sestru. Jej obľúbeným ročným obdobím je zima, pretože má rada zimné športy (hlavne lyžovanie). Jej obľúbená farba je modrá. Vo voľnom čase sa rada hrá na počítači. Nemá rada špenát. Rada si vypočuje modernú hudbu, ale obľúbenú skupinu nemá. Má alergiu na kakao, jablká a plesne. Rada kreslí a obľubuje ručné práce. V budúcnosti by chcela byť učiteľkou.

David Voško

11 rokov

David je priateľský, milý, sebavedomý a športovo založený chlapec. Má veľa kamarátov. Hrá futbal. Je narodený v znamení leva, ktorý sa vyznačuje húževnatosťou, veľkou duševnou silou a vytrvalosťou, čo vystihuje aj jeho osobnosť. Nemá rád zlých ľudí a špenát. Jeho obľúbenou farbou je zelená a obľúbeným zvieraťom pes a lev.

Bibiana Bystrická

13 rokov

Je ôsmačka na našej základnej škole. Rada číta knihy a hrá na gitaru. Modrá je jej najobľúbenejšia farba, lebo jej pripomína more. Keď bude dospelá chce byť grafická dizajnérka. Na našej škole je jej najobľúbenejšou učiteľkou pani učiteľka Vallová, lebo dáva jednoduché písomky. Rada sa zabáva. Je kreatívna a baví ju tvorenie.

V nasledujúcej rubrike Vám prinášame zaujímavé informácie o troch medzinárodných dňoch v mesiaci november, významnom dni, kedy sa oceňujú vedci v rôznych oblastiach a sviatkoch, na ktoré sa všetci už veľmi tešíme.

DEŇ GUINNESSOVÝCH SVETOVÝCH REKORDOV

Deň Guinnessových svetových rekordov- oslavuje sa dňa 13.11.

Guinnessova kniha rekordov bola prvý krát v tlači od roku 1954. Obsahuje zbierku svetových rekordov, ľudských úspechov, a extrémov prírody. Dňa 12.11.2004 sa predalo 100 000 000. výtlačok tejto knihy. Guinnessova kniha inšpiruje ľudí, k pokusom o prekonanie rekordov. Deň Guinnessových svetových rekordov sa oslavuje od roku 2005.

Hugh Beaver- je tvorcom Guinnessovej knihy, ktorý bol v tom čase generálnym riaditeľom pivovaru Guinness.

Slovenské rekordy- Zberateľka obrús - kov- *Antónia Kozáková* (39) z obce Ruská pri Michalovciach. Je držiteľkou rekordu o najväčší počet obrúskov. Je majiteľkou 62 757 obrúskov.

Najvyšší hokejista v americkej Národnej hokejovej lige- *Zdeno Chára* (37) . Je držiteľom rekordu najvyšší hokejový hráč v NHL.

Silový žonglér- *Milan Roskopf* (55). Je držiteľom rekordu v žonglovaní s tromi 10 kilovými guľami.

Natália Harenčárová VI.A

Medzinárodný deň bez fajčenia

20. november

Fajčenie zabíja. Patrí medzi najčastejšie príčiny úmrtia. Viete o tom, že ročne zomrie na svete približne 3,5 milióna ľudí na následky fajčenia? Počet fajčiarov neustále stúpa. O pár rokov hrozí, že bude fajčiť 1,6 miliardy populácie! Jedným zo spôsobov ako ľuďom pripomenúť žalostné následky fajčenia je **20. november,** ktorý je vyhlásený za **Medzinárodný deň bez fajčenia.** Medzinárodný deň bez fajčenia je podporovaný Medzinárodnou úniou boja proti rakovine (UICC). Tento deň ponúka príležitosť pre všetkých fajčiarov zamyslieť sa nad dôsledkami svojho zlozvyku. Nefajčite! Vážte si sami seba, lebo fajčenie má vážne zdravotné dôsledky. Deti začínajú fajčiť už v 11 rokoch. Odborníci hovoria, že čím skôr začnú deti fajčiť, tým skôr začnú byť závislé od tabaku a dôsledky potom bývajú katastrofálne! Fajčenie spôsobuje predčasnú smrť, srdcový infarkt, rakovinu pľúc a ostatných orgánov, aterosklerózu a u mužov aj impotenciu. „Fajčenie skracuje život o 15 až 20 rokov," varoval minister zdravotníctva Richard Raši. Preto je aj v záujme Ministerstva zdravotníctva tento závažný problém riešiť. Jedným zo spôsobov sú aj vysoké pokuty za predaj cigariet maloletým- 330 eur až do 6 630 eur.

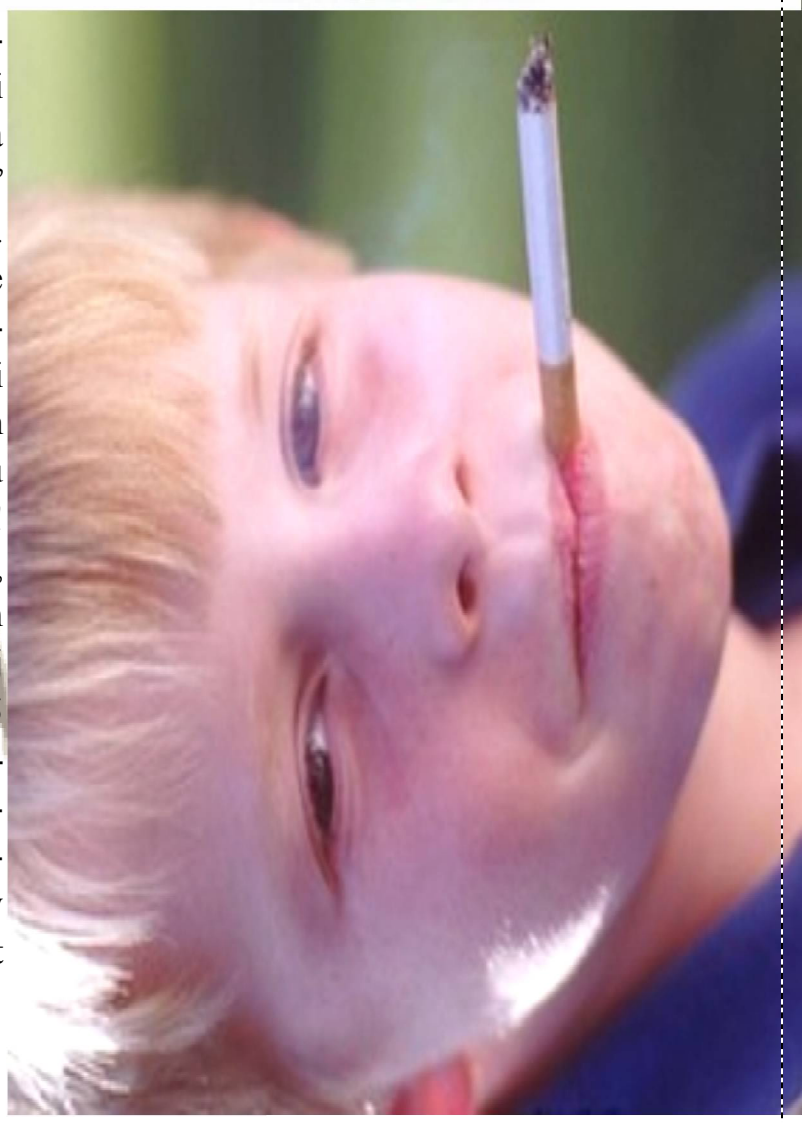

Veronika Gašparová VI.A

SVETOVÝ DEŇ POZDRAVOV

Dňa 21.11. oslavujeme medzinárodný deň pozdravov.

Autormi tohto dňa sú bratia Brian a Michael McCormackovci, ktorí počas arabsko-izraelskej vojny hľadali spôsob, ako zastaviť všetky vojny sveta.

Tento deň sa oslavuje od roku 1973.

Počas dňa by sme mali pozdraviť aspoň desať ľudí.

Máme rôzne druhy pozdravov od podania ruky, sňatia klobúka, uklonenia až po bozk ako formy pozdravu

Pravidlá slušného správania – Pozdrav

Muž zdraví ženu prvý, dokonca aj keby ona bola jeho podriadená! Samozrejme pri pozdrave nemáme ruky vo vreckách.

Základné pravidlá pri pozdrave:

Muž zdraví ženu, mladší zdraví staršieho, podriadený nadriadeného, spoločensky nižšie postavený vyššie postaveného. Pri pozdrave sa často podávajú aj ruky. Vedeli ste, že nie je vhodné podávať si ruky vo väčšej spoločnosti?

Pri podávaní ruky platí presne opačné poradie, ako pri pozdrave: ruku ako prvá podáva vždy osoba spoločensky významnejšia, starší človek mladšiemu, nadriadený podriadenému.

Pozor! Muž nikdy nepodáva ruku v rukaviciach, ale žena si ju na ulici nemusí zložiť.

Sofia Baloghová V.B

Alfred Nobel

10. december. Pre niekoho možno obyčajný deň, niekto práve v tento deň oslavuje narodeniny či Radúz meniny. Mnohí dovolenkujú na horách, iní zasa pracujú či sedia pri obľúbenej knihe. Tento dátum je však významný smrťou Alfreda Nobela. Pýtate sa prečo? A kto to vôbec bol Alfred Nobel? Práve v deň jeho výročia smrti sa už viac ako 113 rokov udeľuje Nobelova cena.

Alfred Bernard Nobel sa narodil 21. októbra 1833 v Štokholme vo Švédsku do rodiny významného podnikateľa Imanuela Nobela. Jeho otec však zbankrotoval v roku, v ktorom sa Alfred narodil. Jeho matka Andriette Ahlsell pochádzala z bohatej rodiny. Mal troch bratov: Ludwiga, Roberta a Emila Oskara. On sám bol významným vedcom, technikom, vynálezcom, ale aj úspešným podnikateľom, ktorý vybudoval sieť tovární. Za svoj život získal 355 patentov. V mladosti sa zaujímal o literatúru, fyziku a chémiu. Vo svojich 17 rokoch ovládal niekoľko cudzích jazykov ako angličtinu, nemčinu, ruštinu, francúzštinu. V rokoch 1850- 1852 študoval v Paríži, kde sa zoznámil s mladým talianskym chemikom, ktorý vynašiel nitroglycerín. V roku 1863 sa Alfred vrátil do Štokholmu, kde so svojím otcom tiež skúmal nitroglycerín. Nejakým spôsobom chcel „skrotiť“ nitroglycerín. Je to látka, ktorá sa radí medzi výbušniny a pre veľkú citlivosť nitroglycerínu bol nevyužiteľný v praxi. Bohužiaľ, pri pokusoch prišlo k výbuchu, kde zahynulo niekoľko ľudí, vrátane jeho mladšieho brata. V pokusoch však aj naďalej pokračoval a v roku 1866 sa mu podarilo objaviť dynamit, čo Alfredovi prinieslo obrovský majetok. Patent na dynamit získal o rok neskôr. Dynamit sa stal veľmi žiadaným tovarom, preto otvoril 90 tovární asi v 20 štátoch. Dynamit však bol zneužitý do granátov, mín a iných smrtiacich zbraní. Povráva sa, že Alfredom to tak otriaslo, že sa to rozhodol napraviť Nobelovou cenou. Nobel kedysi povedal: *„Veci na ktorých pracujem, sú skutočne hrozné, ale sú tak zaujímavé, tak dokonalo technické, že sa stávajú dvojnásobne príťažlivými.“* Vo svojom závete vyčlenil väčšiu časť svojho dedičstva. Tou sa každoročne oceňujú

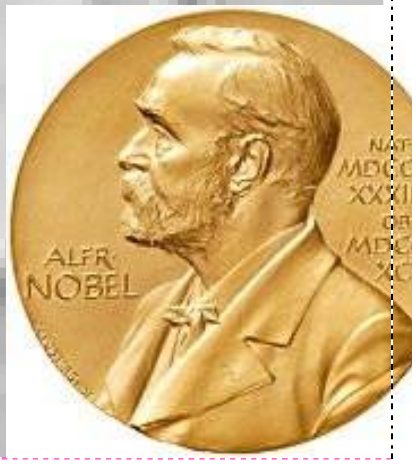

vynikajúce osobnosti v piatich oblastiach, a to vo fyzike, chémii, fyziológii alebo lekárstve a literatúre. Piata časť pripadá tomu, kto sa najviac zaslúži o mier. Od roku 1969 sa udeľuje cena aj za ekonómiu na žiadosť Kráľovskej švédskej akadémie vied a Švédskej banky. Oceneným pripadá istá finančná odmena, diplom a zlatá medaila. Hlavný nápis na zadnej strane medaile je: *Inventas vitam juvat excoluisse per artes*, čo znamená- ***vynálezy zlepšujú život, ktorý je skrášľovaný umením.*** Nobelovo výslovné prianie v jeho závete bolo, že pri udeľovaní cien sa nemá prihliadať na národnosť kandidáta. Ak je jedna práca dielom dvoch či troch kandidátov, cena sa udeľuje spoločne, nesmie byť však rozdelená na viac ako tri časti. Po jeho smrti trvalo niekoľko rokov, kým sa spresnili podmienky na výber kandidátov a kým bola usporiadaná jeho pozostalosť. Prvý krát bola udelená **Nobelova cena** v roku 1901 a to každoročne, s výnimkou vojnových rokov 1940-1942.

Nobelovu cenu za chémiu navrhujú a vyberajú kandidáti- členovia Nobelovho výberu pre chémiu, nositelia Nobelovej ceny za chémiu, švédski a zahraniční členovia Kráľovskej švédskej akadémie vied, profesori chémie na univerzitách a technických vysokých školách vo Švédsku, Fínsku, Dánsku, Nórsku a Islande, vedúci katedier najmenej šiestich univerzít a vysokých škôl, aby sa dosiahlo primerané zastúpenie rôznych zemí a vedci, ktorých môže Akadémia požiadať o návrhy.

A. Nobel

Mgr. Vallová Nina

Použitá literatúra:

Skriptá Trnavskej Univerzity Pedagogickej fakulty- História chémie

http://3pol.cz/210-alfred-bernhard-nobel

http://www.converter.cz/nobel/nobel.htm

http://www.converter.cz/nobel/

http://tema.novinky.cz/nobelova-cena

http://www.zshorakhk.cz/tvorba/zoc/mp/html/alfnobel.html

http://www.zshorakhk.cz/tvorba/zoc/mp/html/histnobc.html

V tomto článku vám prinášame inšpirujúci príbeh mladého dievčaťa, ktoré za svoju neobyčajnú odvahu bolo ocenené najvýznamnejším ocenením zo všetkých- Nobelovou cenou.

Nobelova cena za mier

Držiteľkou Nobelovej ceny za mier 2014 sa stala Malála Júsufzaj "za boj proti útlaku detí a mládeže a za presadzovanie práva na vzdelanie pre všetky deti".

Malála Júsufzaj sa narodila 12. júla 1997 v meste Mingora v Pakistane. V októbri 2012 ju cestou zo školy postrelil do hlavy a krku člen Talibanu. Militantnému hnutiu sa totiž nepáčil jej protest proti výkladu islamu, ktorý sa presadzoval v pakistanskom údolí Svát a obmedzoval právo dievčat i žien na vzdelanie.

Šesť dní strávila v nemocnici v Pakistane, následne bola prevezená do britského Birminghamu, kde prekonala niekoľko náročných operácií. Malálin príbeh a jej pozoruhodné zotavovanie sa upútali pozornosť celého sveta.

Tínedžerka sa dokonca dostala do užšieho výberu na Osobnosť roka 2012, vyhlasovanú magazínom Time. V roku 2013 získala Medzinárodnú detskú cenu mieru aj Sacharovovu cenu za slobodu myslenia. Bola horúcou kandidátkou na získanie Nobelovej ceny mieru 2013.

Sedemnásťročná Malála Jusafzaj sa stala najmladšou držiteľkou Nobelovej ceny v histórii.

Aj tento silný príbeh mladej Malálai svedčí o tom, že každý z nás sa môže pričiniť o šírenie dobra vo svete a že má zmysel bojovať za svoje práva, aj keď za to možno nebudeme ocenení. A možno áno!?

Bodaj by takýchto hrdinských ľudí bolo čo najviac!

Vianočné zvyky a tradície

Vianoce. Tieto najväčšie a najkrajšie kresťanské sviatky v roku, sa slávia v mnohých krajinách po celom svete. Ľudové zvyky a tradície, ktoré sú s nimi spojené, sa líšia od národa k národu a sú veľmi rozmanité. Na Slovensku sa na Vianoce pripravujeme už štyri týždne dopredu. Počas tohto obdobia adventu, ktoré nám v sebe nesie posolstvo očakávania príchodu Ježiška, ľudia chodia do kostola, kupujú, či pripravujú darčeky pre svojich blízkych, ozdobujú si svoje príbytky vianočnými stromčekmi a inými dekoráciami. Svoje nezastupiteľné miesto má adventný veniec, ktorý je ozdobený štyrmi sviecami zodpovedajúcimi počtu adventných nedieľ. Býva umiestnený na stoloch alebo na dverách.

24. decembra, na Štedrý deň, začíname na Slovensku oslavovať Vianoce. Na Štedrý deň sa zvykne držať pôst, ktorý a končí východom prvej hviezdy. Deťom sa vravelo, že ak vydržia do večere nejesť, uvidia zlaté prasiatko. Kým deti chystajú vianočný stromček, gazdinky pečú, varia a chystajú rôzne dobroty na štedrovečerný stôl. Medovníčky či iné koláče majú už napečené niekoľko dní dopredu. Jedlá, ktoré sa podávajú, sa líšia podľa zvykov a tradícii v rôznych regiónoch Slovenska. Spravidla však na bohato prestretom štedrovečernom stole nesmie chýbať cesnak, med, oblátky, kapustnica, ryba, zemiakový šalát, koláče a ovocie. Po večeri sa spievajú koledy, rozbaľujú vianočné darčeky, na ktoré sa tešia najmä deti.

Mnoho ľudí sa zúčastňuje polnočnej omše, aby oslávili narodenie Ježiša Krista a zaspievali si pieseň „Tichá noc, svätá noc“. 25. a 26. decembra rodiny často zostávajú spolu, idú do kostola alebo navštevujú svojich priateľov a príbuzných.

Vianočné zvyky a tradície v iných krajinách

Veľká Británia

Briti tiež ozdobujú stromček, ale vianočný kapor im nič nehovorí. A darčeky im nenosí Ježiško, ale Father Christmas (Vianočný otec). Christmas crackers sa podľa tradície dáva každému pri štedrom stole vedľa jeho taniera. Je to papierová rúrka v tvare väčšej salónky, ktorá pri roztrhnutí pukne ako slabá petarda. Briti majú aj Vianočné pečivo Mince Pies. Sú to malé koláčiky s priemerom asi 5 cm. Ich plnku tvorí mincemeat. K najstarším zvykom Britov je spievanie kolied. Spievanie kolied je veľmi populárne a sú neoddeliteľnou súčasťou Vianoc. Imelo a cezmína patria v Anglicku k tradičnej vianočnej dekorácii, veď kto by nepoznal známy zvyk bozkávania sa pod imelom.

Nemecko

V Nemecku tak isto ozdobujú stromček. Na severe Nemecka cestuje na divokom vetre od okna k oknu s darčekmi Weihnachtsmann s ryšavými fúzmi a vlasmi. Na juhu Nemecka darčeky nosí Ježiško, ktorý zostupuje s anjelmi z neba a pripravuje všetko pod stromček.

Rusko

V Rusku nosí darčeky dedo Mráz, ktorého sprevádza Snehulienka. Vianoce sa oslavujú až po Novom roku– 6. januára, pretože cirkev ostala pri juliánskom kalendári, ktorý je od gregoriánskeho kalendára oneskorený o 13 dní.

Brazília

V období Vianoc je v Brazílii veľmi teplo a tak prírodný sneh nahrádzajú rôzne umelé napodobeniny snehu. Podnebiu je prispôsobené aj menu, aby dostatočne osviežilo hodovníkov. Na Štedrý deň sa schádza celá rodina a obvykle sa stoluje vonku na záhrade. Deťom darčeky od Ježiška z Betlehema prináša kôň Mangi, ktorý dorazí 6. januára. Pre tohto posla, sú pod stromčekom nachystané topánky a pred domom seno s vodou.

USA

V USA je 24. december ešte stále pracovným dňom, kedy sú nákupné centrá otvorené. Ľudia sa ponáhľajú, aby stihli slávnostnú večeru s rodinou. Po tradičnom pečenom moriakovi so špargľovou omáčkou nasleduje dezert, ovocný puding poliaty brandy a nechýba ani vaječný likér obľúbený aj u nás.

Deti majú na kozube nachystané vianočné pančuchy, do ktorých im Santa Claus má priniesť darčeky. Tie väčšie skončia pod stromčekom. Nachystajú mu mlieko a sušienky a ráno 25. decembra si s nadšením rozbalia darček.

Natália Harenčárová a Veronika Gašparová VI.A

Silvester

Silvestrovské oslavy sú oslavy Nového roka, ktoré sa konajú v posledný deň roka Gregoriánskeho kalendára, 31. decembra na Silvestra.

V západných krajinách sa Silvester oslavuje v súvislosti s príchodom Nového roka. V mnohých kultúrach sú na týchto oslavách populárne ohňostroje a iné formy hlučnej zábavy. Silvester je kultúrne podujatie.

Ľudia tento sviatok nazývajú Silvestrom, lebo toto meno sa nachádza v slovenskom kalendári na jeho konci. Znamená to tiež, že ľudia s týmto menom slávia v rovnakom čase svoje meniny. Oslavy ukončenia starého a príchodu nového roka sa zvyčajne oslavujú na horách, na chatách, doma s rodinou a priateľmi pri zábavnom televíznom programe, na silvestrovských zábavách alebo na námestiach v každom meste. Oslavy Silvestra sú sprevádzané ohňostrojmi a prípitkami. Nový rok začína 1. januára podobne ako v susedných krajinách.

Bratislavské silvestrovské oslavy

Bratislavské silvestrovské oslavy sa od roku 1999 každoročne konajú v bratislavskom historickom centre na Silvestra.

Program sa obyčajne začína už vo večerných hodinách. Na každom stanovisku prebieha iný program, väčšinou ide o živé vystúpenia slovenských hudobných skupín. Na Hviezdoslavovom námestí je tradíciou aj umelé klzisko. Oslavy vrcholia 15 minút pred polnocou, keď sa začína odpočítavanie posledných minút starého roka a o polnoci, kedy sa koná 15-minútový ohňostroj, ktorý je odpaľovaný z petržalského nábrežia Dunaja alebo priamo z lodí na Dunaji.

Silvester v Bratislave má naozaj neopakovateľnú atmosféru, ktorú treba vidieť. Ja som ju prežila zatiaľ iba sprostredkovane, ale už sa teším, kedy budem môcť Silvestra v meste zažiť aj na „vlastnej koži“.

Viktória Kováčiková VI.A

Milí čitatelia, prajeme Vám pokojom prežiarené vianočné dni, plné dobrej nálady, aby ste ich prežili v zdraví, oddýchli si počas nich a nabrali veľa sily. Užite si aj snehové radovánky a ak nebudú Vianoce biele, nech aspoň vo vašich srdiečkach nasneží radosť z toho, že môžeme našich drahých potešiť darčekom a prežiť s nimi nadchádzajúce voľné dni.

V tomto príspevku sa môžete dočítať rozširujúce informácie, ktoré na hodine biológie neodzneli, ale ktoré je dobré vedieť k všeobecnému prehľadu. Preto pani učiteľka Vallová prispela do časopisu článkom o plazoch.

Plazy

Čo nás zaujíma

Plazy. Aké sú? Milé? Desivé? Alebo sa u vás prejavuje pri styku s hadom ofidiofóbia (strach z hadov)? Pre človeka majú význam najmä z hľadiska nebezpečnosti. Veľa druhov hadov je jedovatých a ich uhryznutie býva často smrteľné.

Svojou stavbou tela a životom sú veľmi zaujímavou skupinou živočíchov.

Vedeli ste, že väčšina druhov plazov pri teplote nižšej ako 8°C upadá do letargie? Pri teplote nižšej ako -5°C hynie? Plazy sú živočíchy s premenlivou teplotou tela a ich aktivita je ovplyvnená teplotou. Čím je teplejšie, tým sú plazy aktívnejšie. Dokážu znášať teploty až nad 50°C, čo im umožnilo obývať aj najteplejšie oblasti, púšte a polopúšte. Tieto púštne druhy napríklad prijímajú vodu z potravy, inak nepijú vôbec.

Plazy sú takmer všetky suchozemské stavovce. Vodných druhov je výrazne menej. Čo je zaujímavé na tejto skupine stavovcov, že dokážu dlhodobejšie hladovať. Napr. pytón tigrovitý dokázal hladovať v zajatí až tri roky.

Plazy predstavujú bohatú triedu stavovcov, ktorá dosiahla vrchol svojho rozvoja v druhohorách. Táto vývojová vetva stavovcov má veľký význam v tom, že jej predkovia dali základ vzniku života vtákom a cicavcom. Všetky plazy môžeme rozdeliť do určitého systému:

podtrieda	**rad**
anapsidné plazy	praplazotvaré
	korytnačkotvaré
šupináče	hatériotvaré
	jašterotvaré
prajaštery	jamkozubotvaré
	krokodýlotvaré
	vtákojašterotvaré
	dinosaurotvaré
teriomorfné praplazy	terapsidotvaré

V článku sa budeme venovať len radu korytnačkotvaré, hatériotvaré, jašterotvaré a krokodýlotvaré, lebo ostatní zástupcovia tejto triedy stavovcov vyhynuli.

Rad: korytnačkotvaré

Hlavným znakom zástupcov radu korytnačkotvaré je pancier, ktorého príčiny vzniku sú neznáme. Zobákovité čeľuste, mohutné pľúca a vajcia s vápenatou škrupinou sú ďalšími charakteristickými znakmi.

Zástupcovia tohto radu:

čeľaď: emyskovité

Jediným naším zástupcom z tejto čeľade je *emyska bahenná*. Je chránená. Obľubuje ramená pomaly tečúcich riek a je dravá.

čeľaď: korytnačkovité

Častým domácim či terárijným plazom je *korytnačka žltohnedá*, ktorá žije v suchších oblastiach južnej Európy. Seychelské ostrovy obýva *korytnačka seychelská*, ktorá dorastá do dĺžky 1,5m a hmotnosti 200kg.

čeľaď: karetovité

Sú to veľké korytnačky, ktoré trvalo žijú v mori. Známa je napríklad *kareta pravá*.

čeľaď: kožatkovité

Táto čeľaď je zastúpená jediným žijúcim druhom, *kožatkou morskou*. Je to najväčšia žijúca korytnačka, ktorá dosahuje veľkosť 2 metre a hmotnosť 600kg.

Rad: hatériotvaré

Známy je dnes jediný druh *hatéria bodkovaná*. Žije na ostrovoch na Novom Zélande. Vyhrabáva si nory, v ktorých cez deň odpočíva. Vzhľadom na nízku reprodukčnú schopnosť a prenasledovanie predátormi je tento druh pred vyhynutím.

V ďalšej časti školského časopisu Tbilisáčik sa dozviete viac o rade jašterotvaré a krokodýlotvaré.

Mgr. Vallová Nina

Použité zdroje: A. Trnka: CHORDÁTY zoológia a ekológia

V nasledujúcich básňach ponúkame tvorbu našich žiakov, ktorí pomocou subjektívnych básnických prostriedkov vyjadrujú svoje pocity z jesene.

OTVORENÉ MYSLE

Jeseň

Pestrofarebné kvety,
neskoré letné svety,
zažili náhle krach
v jesenných ranných hmlách.

Jeseň mieša na palete
aj z farieb, čo boli v lete.
Roky rokúce čmára naisto
žltočervený pozdrav do listov.

Michaela Závodská VI.B

Neistá lastovička

V lese je veľká pohoda,
ticho, zima, sloboda.
Lastovička odlieta,
ale niečo predsa namieta.

Slnko, lesy, príroda,
to je moja sloboda!
Odletieť musím,
či ostať tu skúsim?

Neistota je to veľká,
Doletí k nej malá bobuľka.
Je na nej napísané,
u nás ste vždy vítané.

Natália Harenčárová VI.A

Keby som bola list....

Nespadla by som zo stromu!
Chcela by som vidieť zimu,
zahryzla by som sa do konára
a prečkala svoju vinu.
A keby som už mala spadnúť,
spadla by som na taxík....
Zasunula by som sa za stierače
a objavovala svet....

Bibiana Bystrická VIII.A

Keby...

Keby som bola list,
s vetrom by som len tak poletovala.
Cez jeseň by som krásne sfarbená bola.
Keby som bola list,
život by som si užívala.
Takýto život by som chcieť mala.

Keby som bola list,
žiadne starosti by som nemala,
ani jesť by som nemusela,
krásny život by som to mala.
Ani smrti by som sa nebála,
no keby prišla,
s radosťou by som ju prijala.

Nina Lackovičová VI.A

Čítanie sa nosí

Recenzia

Mark Twain: Princ a bedár

Celý príbeh sa odohráva v starom Anglicku. Tom Canty je chlapec z chudobnej rodiny. Mnohokrát sníva o tom, že je kráľom. Matka a Tomove sestry sa o Toma starajú ako sa len dá, ale otec a stará mať ho často bijú. Tom veľmi túži vidieť naozajstného kráľa alebo aspoň princa, čo sa mu jedného dňa aj splní. Raz sa Tom čistou náhodou ocitne pri kráľovskom paláci. Cez bránu vidí malého princa Eduarda, ktorý je v Tomovom veku, ako sa hrá v kráľovskej záhrade. Ani si neuvedomí a naťahuje rúčku cez mreže. Vojak Toma okamžite od mreží odtrhne a niekoľkokrát ho udrie. Princ Eduard si to však všimne a okamžite Toma pozve do paláca. V princovej komnate dôjde k tomu, že Tom a princ si vymenia šaty. Tak sa chvíľu hrajú a princ rozkáže Tomovi zostať v jeho komnate. Princ chce potrestať vojaka, ale kvôli neuveriteľnej podobnosti princa a Toma si vojak princa pomýli a vyženie ho na ulicu medzi dav, ktorý sa mu automaticky začne posmievať a strkať doňho. Princ sa tak dostane ďaleko od paláca, až príde k Tomovej rodine. O Tomovi si myslia, že je pomätený, pretože tvrdí, že nie je princ. Pravý princ Eduard zatiaľ natrafí na mnoho zlých a niekoľko dobrých ľudí. Toma zvykajúceho si na blahobyt už ani netrápia výčitky svedomia. V deň korunovácie princa (Toma) príde pravý princ a našťastie sa všetko vysvetlí. A tak sa Tom vráti k rodine- teraz už len k matke a sestrám a princ, teraz už kráľ Eduard, zasadne právoplatne na trón. Všetko sa dobre skončí a vďaka svojim skúsenostiam kráľ Eduard vládne múdro a spravodlivo. Čítala som viaceré knihy, ktoré napísal Mark Twain a musím povedať, že všetky boli pekné a výborne napísané.

Harriet Beecher Stowe: Chalúpka strýčka Toma

Je jedna z najkrajších kníh, ktoré som čítala. Veľmi dojímavá kniha opisuje ťažký život otrokov v Amerike. Strýčko Tom je spoľahlivý černoch, ktorý má ženu a deti. Jeho pán by ho nikdy nepredal, ale má vážne finančné problémy, ktoré ho nútia predať Toma a ešte malého mulata Harryho. Harryho matka však nedopustí, aby jej syn zomrel niekde na plantážach a utečie s ním uprostred noci. Niekoľko krát ich takmer dolapia, ale nakoniec sa im podarí utiecť a stretne sa so svojím manželom, ktorý taktiež utiekol. Strýčko Tom sa zatiaľ dostane do rodiny s malým dievčatkom, ktoré si Toma veľmi obľúbi a zbožňuje ho. No osud bol nemilosrdný a dievčatko zomrie. Jej otec napriek nešťastným udalostiam vybavuje posledné dokumenty potrebné pre Tomovu slobodu. Toho však jeden večer postrelia a zomrie. Tom je predaný do rúk nemilosrdného pána, ktorý Toma tak zbičuje, že ked´ príde syn Tomovho prvého majiteľa Tom zomrie. Krôčik od slobody, návratu k žene a deťom. Krásna, výborne napísaná kniha, ktorá ma viackrát dojala k slzám.

Terézia Rajčanová VII.A

TURISTIKA KULTÚROU

Láska na vlásku

Žáner: Rodinný
Dĺžka: 114 min
Jazyk: Slovenský
Režisér: Mariana Čengel Solčanská

Hrajú: Celeste Buckingham, Samuel Spišák, Tomáš Hanák, Tomáš Matonoha, Judit Bárdos, Mlan Bahúl, Aniko Varga, Atila Mokos, Jakub Rybárik, Gabriela Dolná, Ivan Béla Vojtek, Karol Čálik, Marta Rašlová, Gusto Kyselica, Štefan Šafárik

Vidieť ju môžete aj počas Vianoc na STV1

Dej: Na kráľovskom hrade sa princ Matej cíti ako väzeň. Otec ho prinúti zasnúbiť sa s princeznou Beatrix, ktorú nemiluje. Matej využije náhodné stretnutie s tulákom Tomášom, ktorý je jeho identickým dvojníkom. Chlapci si vymenia šaty a dohodnú sa, že si na jeden deň vyskúšajú život *toho druhého. Ráno Mateja neprávom obvinia z krádeže a uväznia. Tomáš musí zostať na hrade a aj keď sa snaží presvedčiť* kráľa, že nie je pravým princom, nik mu neverí. Obaja chlapci sa musia postaviť zoči-voči svetu, ktorý dosiaľ nepoznali, dospieť a naučiť sa niesť zodpovednosť za svoje rozhodnutia. Odmenou im bude, že obaja nájdu pravú lásku.

Tučniaci z Madagascaru

režisér: Simon J. Smith a Eric Darnell
žáner: Animovaná komediálna rozprávka
dĺžka: 90 min
premiéra: 27. 11. 2014
krajina pôvodu: USA v roku 2014

Dej: táto rozprávka je o najvtipnejších a najlepších supertajných agentoch sveta. Spoznajte kapitána Kowalského, Rica a Pešiaka. Kapitán je odvážnym vodcom a nikdy neopustí kamarátov. Kowalski predstavuje mozog tímu s fotografickou pamäťou a s vedomosťami o všetkom. Rico je neriadená strela, bomba so zapáleným knôtom. A Pešiak je tak trochu podceňovaným najmladším členom skupiny.

Zuzana Cibulčíková V.B a Viktória Kováčiková VI.A